

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Що думають
українці
про Україну?

What Do
Ukrainians Think
about Ukraine?

ЩО ДУМАЮТЬ УКРАЇНЦІ ПРО УКРАЇНУ?

Київ
2015

Ця публікація була підготовлена Інститутом світової політики за підтримки проекту «Об'єднуємося заради реформ (UNITER)», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Проведення цього дослідження стало можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Інститут світової політики висловлює вдячність компанії TNS за проведення опитування в Україні.

Зміст дослідження є винятковою відповідальністю Інституту світової політики та не обов'язково відображає погляди USAID, Pact або уряду США. Забороняється відтворення та використання будь-якої частини цього дослідження у будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання чи використання в будь-який інший спосіб без відповідного посилання на оригінальне джерело.

© Інститут світової політики, 2015

ЩО ДУМАЮТЬ УКРАЇНЦІ ПРО УКРАЇНУ?

72,3% українців хотіли б, щоб нашу державу асоціювали з заможною країною, водночас розуміючи, що корупція є основною перешкодою для руху України до ЄС (84,7%). Такі дані опитування On-line TRACK, проведеного компанією TNS в рамках проекту Інституту світової політики «Нова європейська політика. Заповнюючи прогалину в інформації».

У червні 2015 року Інститут світової політики (ІСП) презентував результати соціологічного опитування щодо сприйняття України громадянами 6 найбільш населених країн ЄС: Франції, Великобританії, Німеччини, Італії, Іспанії, Польщі.¹ Головні висновки: Україну асоціюють передусім з війною, Росією та бідністю; головними перешкодами на шляху її вступу до Європейського Союзу є корупція та олігархія. Разом з тим, третина мешканців цих країн вважає, що захист України від агресії Росії є підставою для надання членства Україні в ЄС у майбутньому.

ІСП вирішив з'ясувати, чи відрізняється сприйняття українцями своєї країни від того, як її сприймають громадяни ЄС, а також зрозуміти, чи однаково ми розуміємо вимоги, виконання яких відкриє Україні двері до Європейського Союзу. Результати цих двох «дзеркальних» опитувань дозволять ідентифікувати розбіжності у розумінні євроінтеграційних процесів українцями та громадянами ЄС, а отже сформулювати більш реалістичний європейський порядок денний для України.

¹ <http://iwp.org.ua/ukr/public/1570.html>

Унікальність цього дослідження полягає в тому, що ми поставили відкриті та напіввідкриті питання. Загалом, було 4 питання:

1) Із чим у Вас асоціюється Україна?

1. _____
2. _____
3. _____

2) На Вашу думку, з чим в ЄС асоціюють Україну?

1. _____
2. _____
3. _____

3) Із чим Ви би хотіли, щоб в ЄС асоціювали Україну?

- Європа
- Революція Гідності
- Європейські цінності
- Футбол
- Туризм
- Київ
- Заможна країна
- Регіональний лідер

Ваш варіант _____

4) На Вашу думку, які головні перепони для руху України до ЄС?

- Україна ще не довела свою відданість європейським цінностям
- Корупція в Україні
- Діяльність олігархів та їхніх кланів
- Недостатній економічний розвиток України
- Україну не вважають частиною Європи

Ваша відповідь _____

**Загалом,
ми поставили
чотири
питання:**

Із чим у вас асоціюється Україна?

Найбільше українці асоціюють Україну з корумпованою, неефективною владою (24,6%). Найчастіше цю асоціацію називали мешканці Центральної України. Таким чином, декілька гучних корупційних викриттів, прийняття низки антикорупційних законів та окремі реформаторські зусилля влади зовсім не переконали суспільство у тому, що в країні розпочались справжні зміни. Українські громадяни вимагають від керівництва країни конкретних результатів, прозорості та кращого звітування. З іншого боку, це можна пояснити і тим, що відсутнє розуміння процесу реформування країни, пріоритетів у здійсненні реформ, натомість існує попит на швидкий та популярний результат.

Війна входить у першу двійку асоціацій з Україною як у самих українців, так і в громадян ЄС. Однак, якщо серед громадян ЄС про війну згадував майже кожен другий (46%), то серед громадян України лише кожен п'ятий (20,5%). Цілком передбачувано, що найчастіше асоціацію з війною називали мешканці Східної України (24,4%).

У трійку основних асоціацій увійшла також позитивна асоціація — Батьківщина (16%). Загалом у відповідях українських респондентів позитивні асоціації практично рівномірно переплітаються з негативними.

Слід відзначити, що якщо негативні асоціації (такі як бідність, нестабільність) трапляються у відповідях як українців, так і громадян ЄС, то такі позитивні асоціації, як українська атрибутика, незалежність, волелюбність, добро, радість називали лише українські респонденти. Примітно, що асоціа-

Найбільше українці асоціюють Україну з корумпованою, неефективною владою
(24,6%)

цію з незалежністю та волелюбством називали удвічі частіше кияни (14,1%), ніж мешканці України у цілому (7,7%). Загалом, результати опитування засвідчили, що попри реалістично-негативну оцінку ситуації в країні — корупція та війна, чимало українців позитивно ставиться до своєї Батьківщини.

Щодо європейських настроїв українців, то сприйняття України як країни, яка має великий потенціал, європейської країни входить у першу десятку (7,3%). Найчастіше цю асоціацію називали мешканці південних областей (13,7%), а найрідше — центральних (2,9%).

Кожен п'ятий український респондент (20,5%) не зміг назвати жодної асоціації з Україною (найвищий відсоток відмов на півночі країни — 28,6%).

На вашу думку, з чим в ЄС асоціюють Україну?

Перші дві асоціації українців з їхньою Батьківщиною практично повністю збігаються з їхнім уявленням про те, з чим асоціюють Україну громадяни Європейського Союзу: корумпована, неефективна влада (21,2%), війна (21,1%). Найвищий відсоток тих, вважає, що Україну в ЄС асоціюють з корупцією, серед мешканців Центральної України (вони становлять третину опитаних).

Чимало українців вважає, що громадяни ЄС розглядають відносини з Україною з суто економічної точки зору. Так, відповідаючи на питання, з чим громадяни ЄС асоціюють Україну, 12,8% назвали дешеву землю, робочу силу та сировину, 9,5% — борги і кредити, 7,3% — ринок збуту, а 7% — родючу землю. Якщо порівняти ці дані з результатами опитування Інституту світової політики в країнах ЄС, то виявиться, що ці уявлення ма-

ють підґрунтя, але лише частково: тільки в Італії українців асоціюють з прибиральницями (на рівні 10%).

11,8% громадян України справедливо відзначили, що в очах мешканців країн-членів ЄС наша держава асоціюється з бідністю. Згідно з попереднім опитуванням ІСП, 9% мешканців країн-членів Європейського Союзу справді асоціюють Україну з бідністю (ця асоціація ввійшла у першу трійку), 22% вважають це причиною для відмови у членстві.

Лише незначний відсоток українських громадян (3,4%) вірить, що в ЄС нашу державу асоціюють з Майданом (що відповідає і опитуванню в Європейському Союзі — 2%).

Опитування в Україні показало, що майже 7% українців свідомі того, що Україна і досі значною мірою перебуває у тіні Росії. Так, 6,8% наших співгромадян вважають, що мешканці ЄС вбачають в Україні передусім буферну зону та сусіда Росії.

Загалом більше третини українців (35,3%) не знають, з чим асоціюють Україну в ЄС (найвищий відсоток на Півночі та Сході України — понад 38%).

Із чим ви би хотіли, щоб в ЄС асоціювали Україну?

Вражаюче одноставними є українці при визначенні бажаного образу України. Відповідаючи на питання, з чим би ви хотіли, щоб асоціювали Україну, 72,3% — абсолютна більшість —

72,3%
українців
хотіли б, щоб нашу
державу асоціювали
з заможною
країною

назвали заможну країну. Хоча цей показник досить високий в усіх областях, свого піку він досягає в Центральній Україні. Крім того, найчастіше цей варіант трапляється у відповідях представників старшого покоління.

На другому місці бажаних асоціацій — європейські цінності (42,6%). Географічно, найменше тих, хто обрав цю опцію, проживає у південних та східних областях України (менше 40%). Третина респондентів (29,8%) висловили бажання, щоб гасло, яке часто звучало на Майдані — «Україна — це Європа» — стало стійкою асоціацією мешканців ЄС.

37,4% українців хотіли б, щоб їхню державу асоціювали з туризмом, що свідчить про готовність відкрити свою країну для світу та усвідомлення великого туристичного потенціалу України. Прикметно, що найчастіше про туризм згадували представники молодшого покоління.

42,6%
українців
висловились за те, аби
Україна асоціювалась
з європейськими
цінностями

Попри те, що самі українці не асоціюють Україну з Євромайданом, значна частина (22%) висловила бажання, аби Україну у ЄС асоціювали саме з Революцією гідності. Найчастіше про Майдан, як бажану асоціацію для України згадували мешканці західних областей.

Приблизно стільки ж стратегічно дивляться на майбутнє України і бажають бачити її регіональним лідером (21,5%).

Попри те, що серед мешканців Європейського Союзу асоціація України з Росією — одна з головних,

українці, відповідаючи на питання про бажані асоціації з Україною не згадали про неї.

Які головні перепони для руху України до ЄС?

Українці так само, як і громадяни ЄС, вважають корупцію (84,7%), олігархів (72,5%) та недостатній економічний розвиток (56,9%) головними перешкодами руху України до Європейського Союзу. До того ж, українці значно критичніше ставляться до самих себе, ніж громадяни ЄС: ці причини назвали майже удвічі більше українських респондентів. Найбільш популярними перші дві опції виявилися серед мешканців центральних областей.

Звичайно ж, марно було б очікувати, щоб результати опитування в країнах-членах ЄС повністю збігались з відповідями українських респондентів. Адже для українців, Україна — це перш за все Батьківщина, а от який образ України існує в Європейському Союзі, залежить вже від нас самих. Здебільшого українці синхронно назвали ті ж проблеми, які відзначили в контексті України громадяни ЄС. Є розуміння з двох боків, що без подолання корупції, олігархії, та бідності перспектива членства України в ЄС залишається примарною. Також є усвідомлення того факту, що в нинішньому стані наша держава буде сприйматися країнами ЄС як економічний тягар. Сподіваємося, що реалістичне усвідомлення перешкод, які стоять на шляху

Українці
вважають корупцію
(84,7%),
олігархів **(72,5%)** та
недостатній економічний розвиток
(56,9%) головними
перешкодами руху України до
Європейського Союзу

ху європейського майбутнього України стане ще одним поштовхом для пришвидшення виконання європейського порядку денного.

Опитування проводилось на базі проекту TNS On-line TRACK з 14 по 21 липня 2015 року методом онлайн серед міського населення по всій території України, окрім АР Крим, а також території, де відбувається АТО. В опитуванні взяла участь 1 тисяча респондентів віком від 18 до 55 років. Перші два питання були повністю відкритими, другі два — напіввідкритими. Інститут світової політики висловлює вдячність компанії TNS за проведення цього опитування в Україні в рамках проекту ІСП «Нова європейська політика. Заповнюючи прогалину в інформації», який здійснюється за підтримки проекту «Об'єднуємося заради реформ (UNITER)», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact Inc.

ГОЛОВНІ ВИСНОВКИ ДОСЛІДЖЕННЯ:

1

Найбільше українці асоціюють Україну з корумпованою, неефективною владою (24,6%).

2

Найчастіше асоціацію з корупцією називали в Центральній Україні (34%), з війною — на Сході України (24,4%).

3

Абсолютна більшість українців (72,3%) хоче, аби Україну сприймали як заможну країну.

4

Майже половина респондентів висловились за те, аби Україну асоціювали передусім з європейськими цінностями.

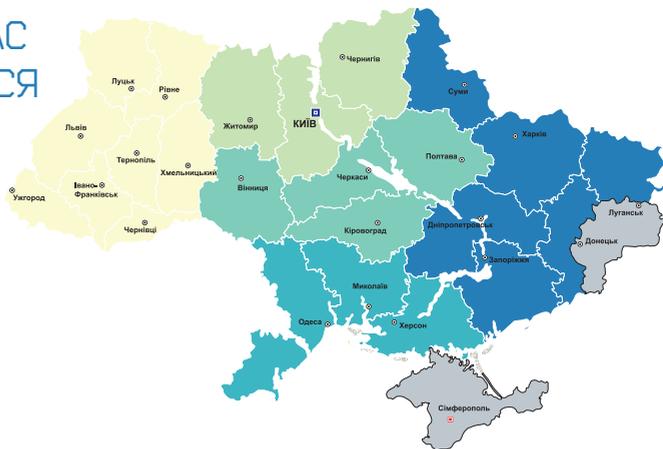
5

Українці, як і громадяни ЄС, однакостайні в тому, що корупція та олігархія — основні перешкоди на шляху України до Європейського Союзу.

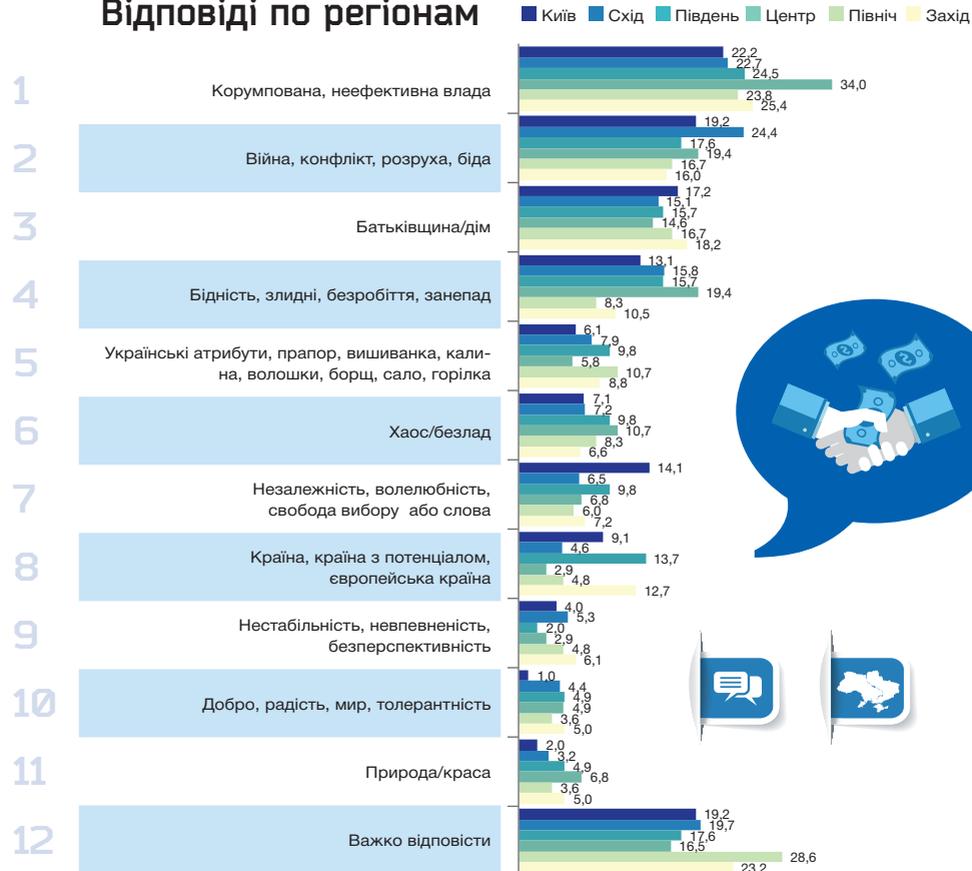

1

ІЗ ЧИМ У ВАС АСОЦІЮЄТЬСЯ УКРАЇНА?

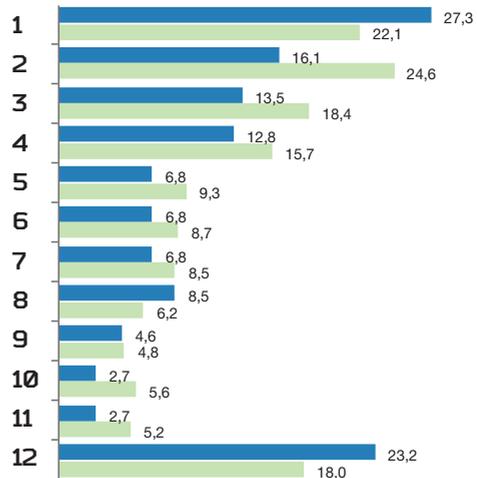

Відповіді по регіонах

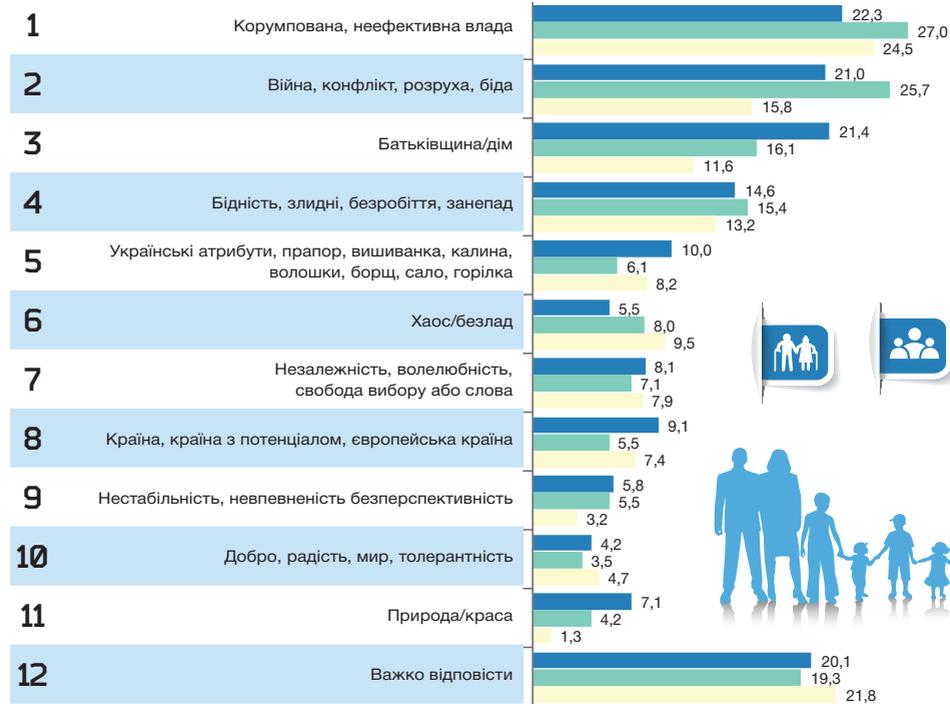
Відповіді за статтю

■ Чоловіки ■ Жінки

Відповіді за віком

■ 18-29 ■ 30-40 ■ 41-55

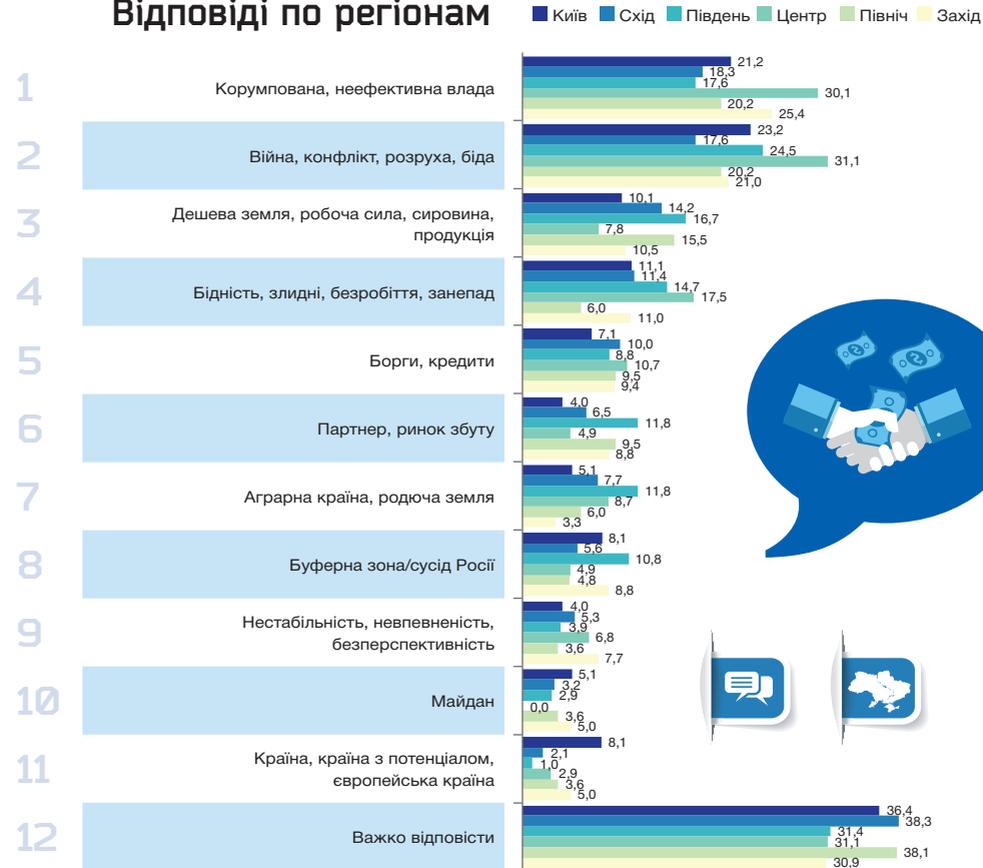

2

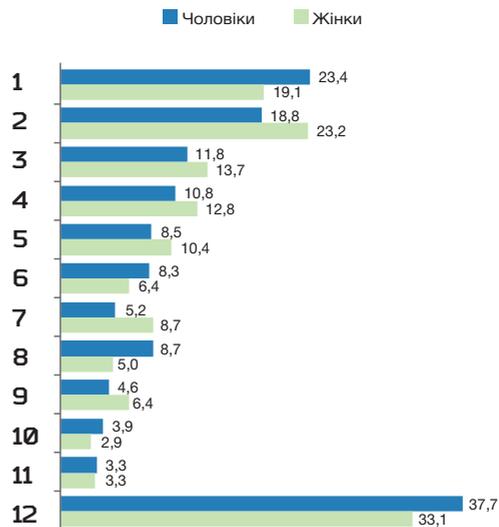
НА ВАШУ ДУМКУ, З ЧИМ В ЄС АСОЦІЮЮТЬ УКРАЇНУ?

Відповіді по регіонах

Відповіді за статтю

Важко
відповісти

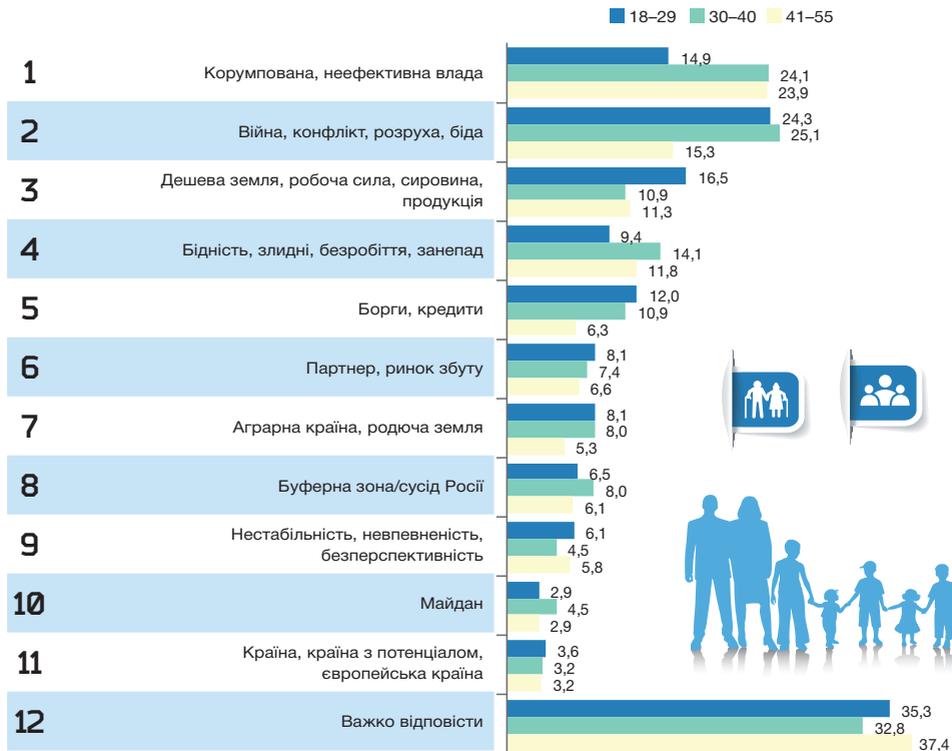

37,7%

33,1%

Відповіді за віком

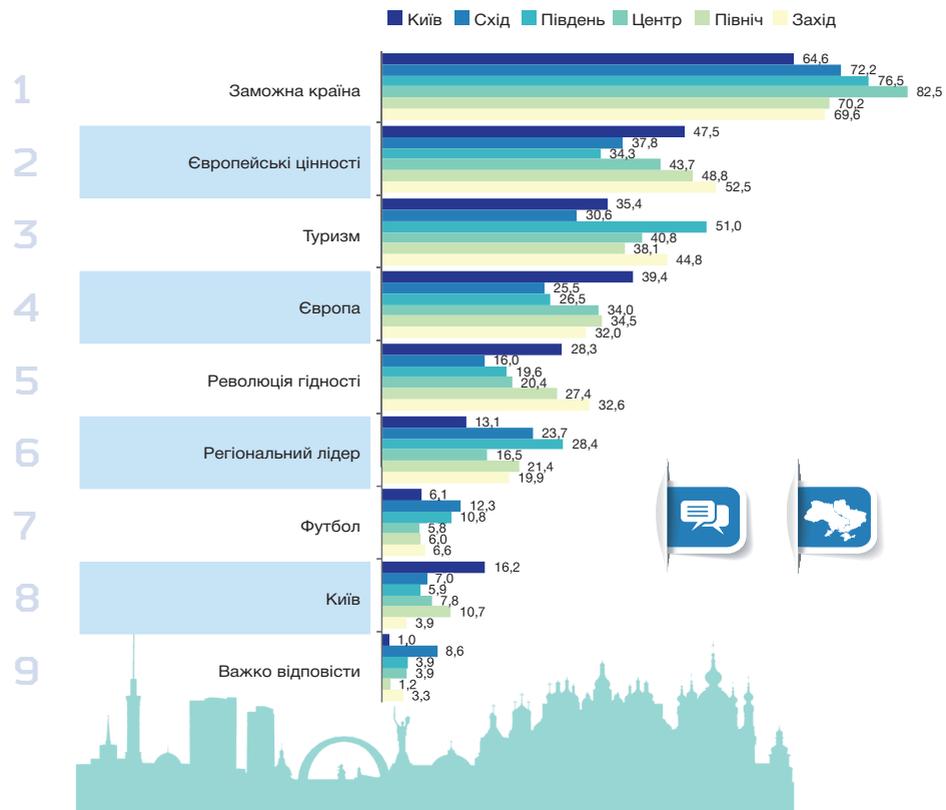

3

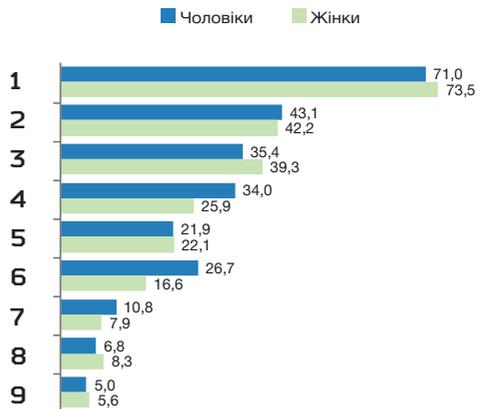
ІЗ ЧИМ ВИ БИ ХОТІЛИ, ЩОБ В ЄС АСОЦІЮВАЛИ УКРАЇНУ?

Відповіді по регіонах

Відповіді за статтю

Заможна країна

71%

73,5%

Відповіді за віком

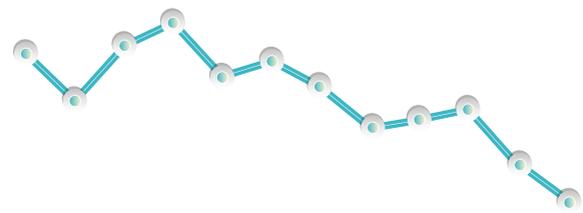
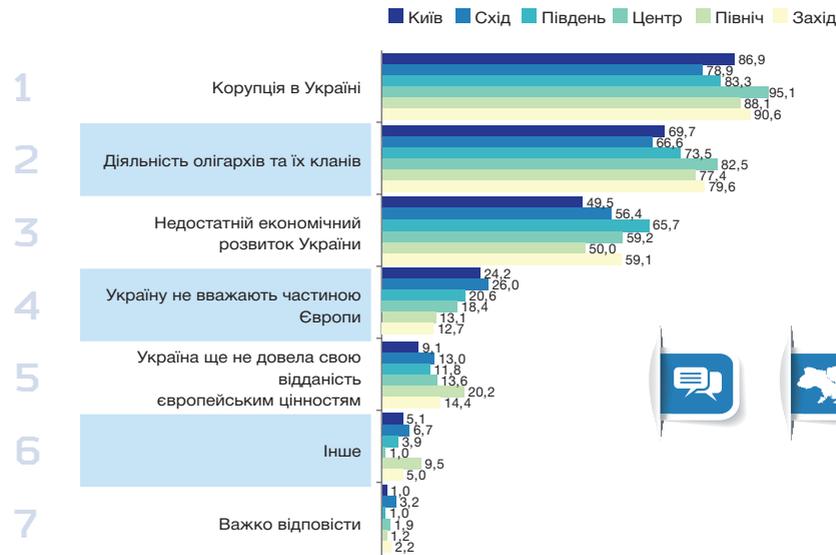

4

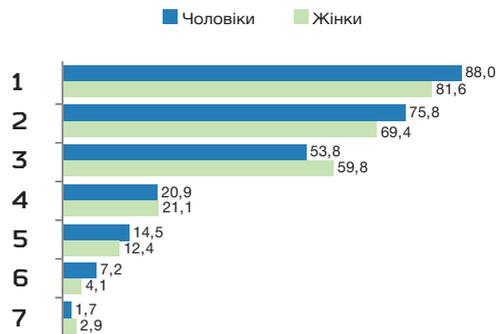
ЯКІ ГОЛОВНІ ПЕРЕПОНИ ДЛЯ РУХУ УКРАЇНИ ДО ЄС?

Відповіді по регіонах

Відповіді за статтю

Корупція
в Україні

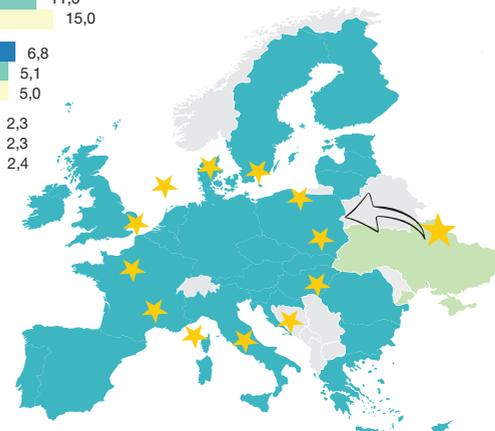
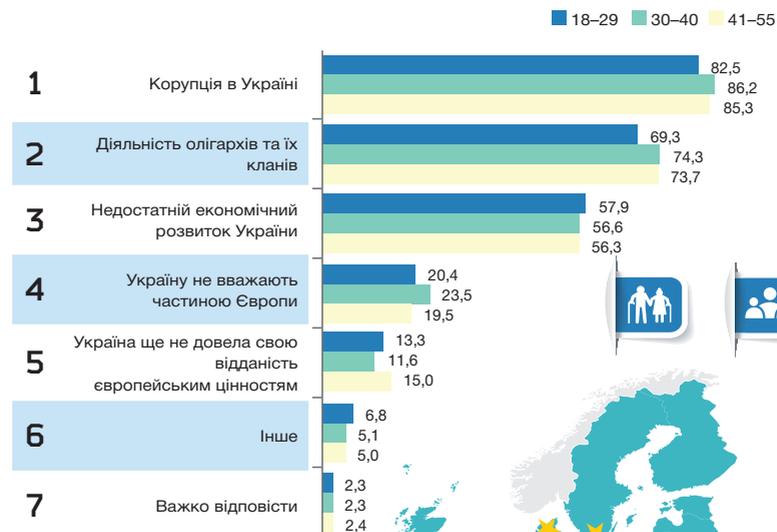

88%

81,6%

Відповіді за віком

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

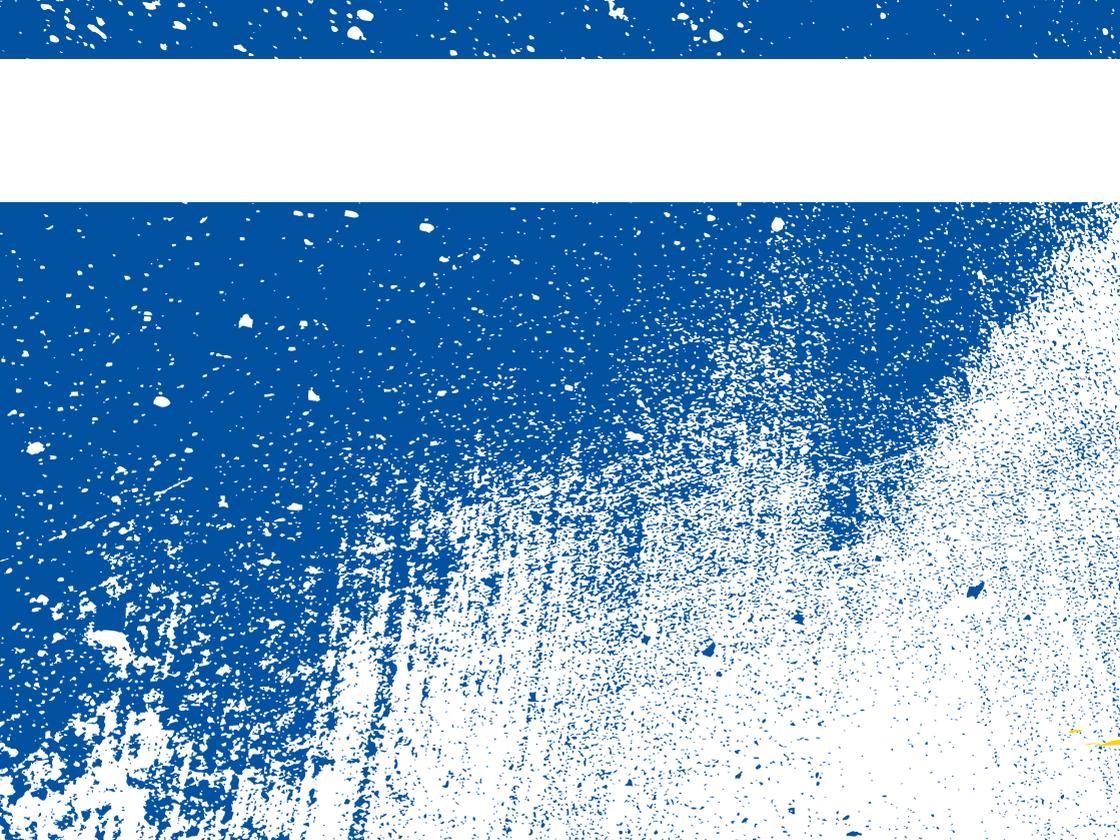
Офіс 1, вул. Еспланадна, 32 В, Київ, Україна, 01001
Тел.: +38 044 374 03 11
e-mail: info@iwp.org.ua

CONTACTS

Office 1, 32 V, Esplanadna Street, Kyiv, Ukraine 01001
tel.: +38 044 374 03 11
e-mail: info@iwp.org.ua

Підготовка публікації: Ольга Лимар

Preparation of the paper: Olga Lyman

ІНСТИТУТ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ

Офіс 1, вул. Еспланадна, 32 В, м. Київ
Україна, 01001
Тел. +38 044 374 03 11
Ел. пошта: info@iwp.org.ua

INSTITUTE OF WORLD POLICY

Office 1, 32 V, Esplanadna Str. Kyiv
Ukraine, 01001
Tel. +38 044 374 03 11
e-mail: info@iwp.org.ua